

Hvordan skaber man samarbejde på tværs af organisationer?

DSKS årsmøde 2023

Thim Prætorius, ph.d.

Programleder for Tværsektoriel Organisering og Ledelse

thipra@rm.dk

Steno Diabetes Center
Aarhus

Enhed for sammenhængende patientforløb og tværsektorielle indsatser

"Færre mennesker med diabetes skal udvikle følgesygdomme - og udviklingen af nye diabetestilfælde skal bremses."

**Enhedschef:
Prof. Anelli Sandbæk**

**Forsknings- og
udviklingsprojekter**

Tværsektoriel
organisering og
ledelse

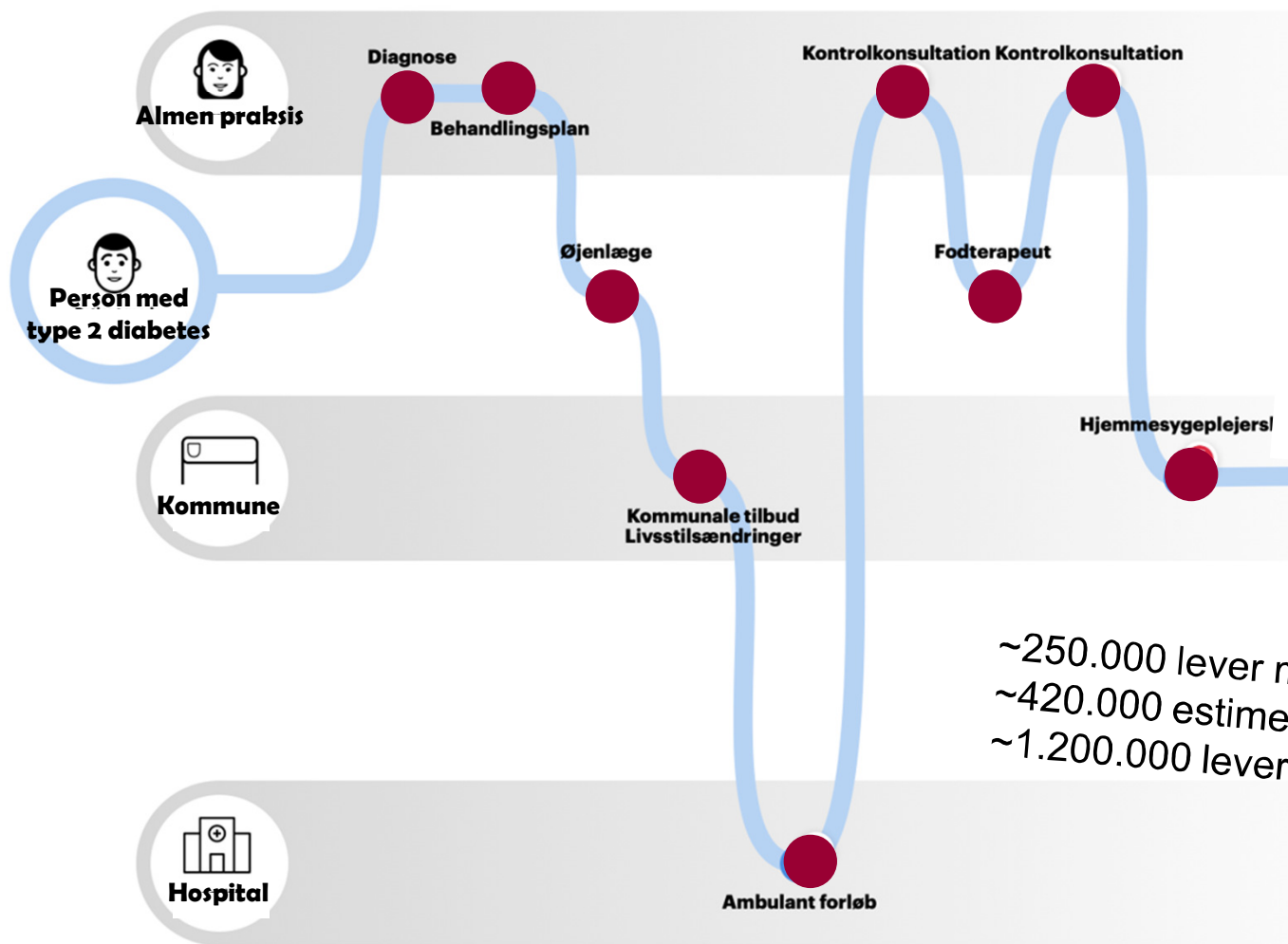

Forebyggelse af
overvægt og
diabetes

Sygdom og trivsel
hos personer med
diabetes

En borgers rejse på tværs af sundhedsvæsenet

Men borgere og patienter bekymrer sig ikke om sektorgrænser. De vil have et sundhedsvæsen, som hænger ordentlig sammen.

Desværre oplever alle ikke altid sammenhæng, hvilket gør det sværere at levere god behandling, pleje og rehabilitering.

~250.000 lever med type 2-diabetes
~420.000 estimeres at have T2D i 2030
~1.200.000 lever med multisygdom

Sammenhæng vedbliver at være en udfordring

Betænkning fra Samordningsudvalg for sundhedsvæsenet (juni 1985)

Sundheds- og socialvæsenet er til for borgernes skyld. Det er væsentligt, at borgeren oplever sammenhæng mellem de forskellige led i sundheds- og socialvæsenet, endvidere at der opnås overensstemmelse mellem borgernes forventninger til systemet og det, som dette kan levere, og endelig at ydelserne leveres på en brugervenlig måde (s.14).

Betænkning fra Samordningsudvalg for sundhedsvæsenet (1985)

Sundhedsvæsenet er **ikke gearet** til fremtidens sygdomsbillede

Patienter **falder ofte mellem stole**

Patienter bliver alt for **ofte tovholdere** på deres eget forløb

De **pårørendes støtte** er nødvendig for sammenhængende forløb

danskepatienter.dk (2023)

Formål og problemfelt

Formål

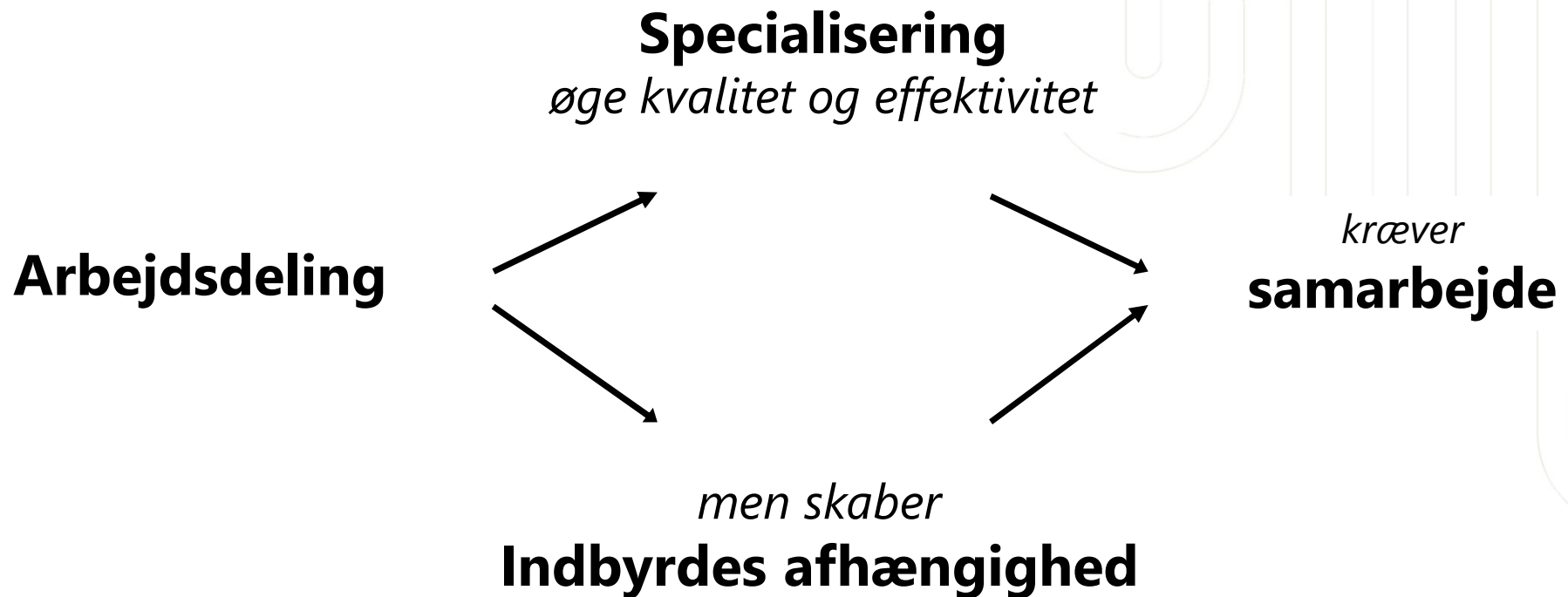
Der er stor viden om hvordan man ved hjælp af organisering, ledelse og styring kan løse opgaver i en enkelt organisation.

Men hvad virker på tværs af organisationer?

Og hvorfor er sammenhæng overhovedet en udfordring?

Afsæt i forskningsprojekter, som søger at skabe sammenhæng på tværs af hospitaler, almen praksis og kommuner.

Samarbejde er afgørende for sammenhæng

To grundlæggende opgaver for at opnå fælles mål

Koordination

samstemme handlinger

"Hvordan vi løser opgaven"

Fx formelt vha.
retningslinjer, møder og roller

Fx uformelt ved at arbejde sammen
og få indblik i hinandens rutiner

Kooperation

samstemme motivationer

"Hvorfor vi løser opgaven"

Fx formelt vha.
incitament, aftaler og kontrakter

Fx uformelt via tillid og
professionelt kendskab

Tværgående fælles mål er sværere at få hold på...

- Hvad er den fælles kerneopgave?

...uklarhed eller uenighed kan føre til dårligere kvalitet

Andre benspænd lurer...

whats in it for me...?

Politik, magt
og økonomi

Kultur, mål
og tillid

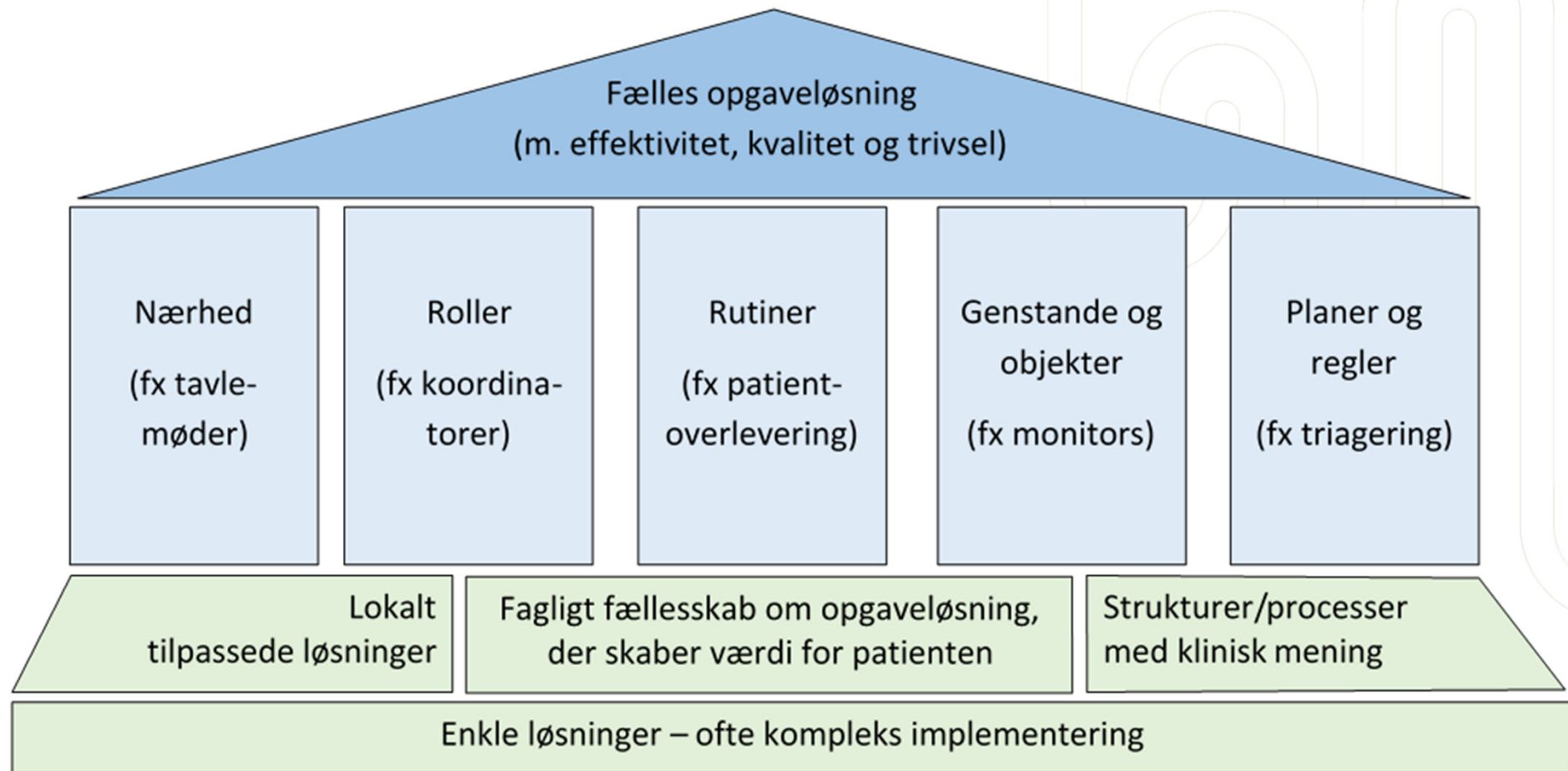

Brobygning mellem siloer...

...men hvilke broer, hvor og hvordan?

Design af samarbejde

Forskning i samarbejde på tværs

Illustrative projekter

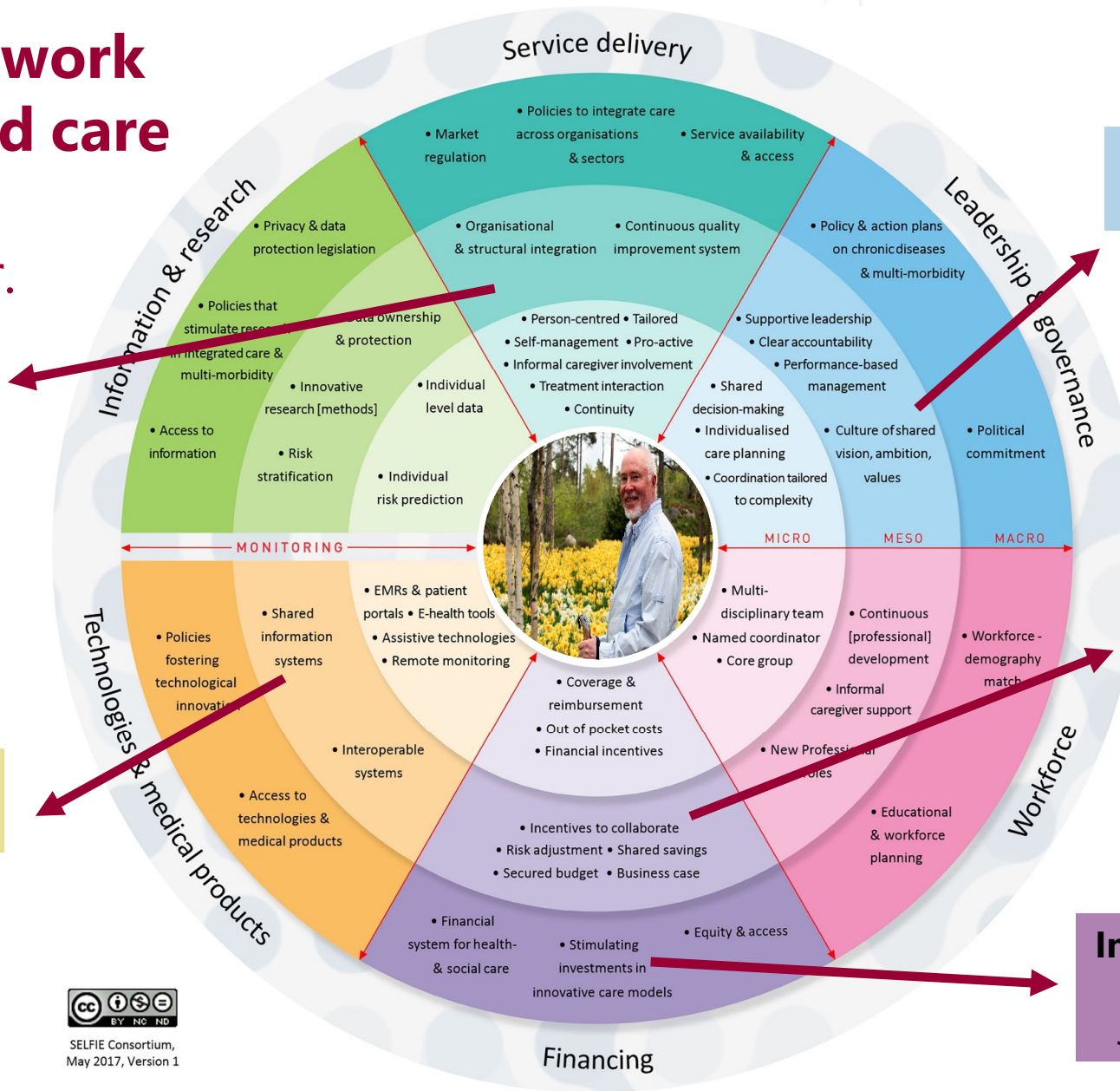
SELFIE framework for integrated care

Seks domæner.

Integrerede care modeller: STAR

Makro, meso og mikro.

IT på tværs: SAMBLIK-diabetes

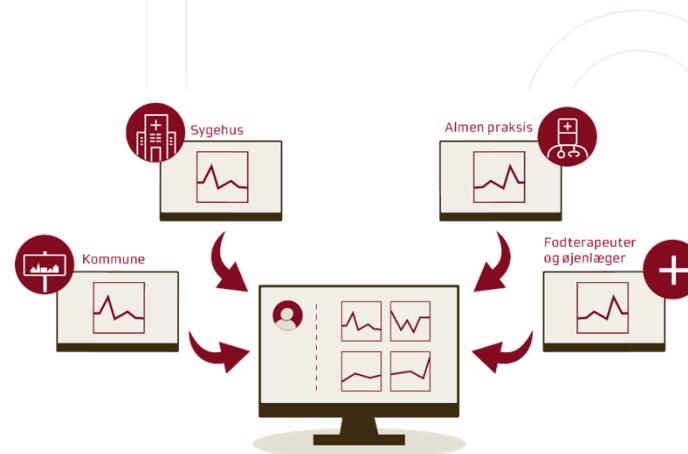
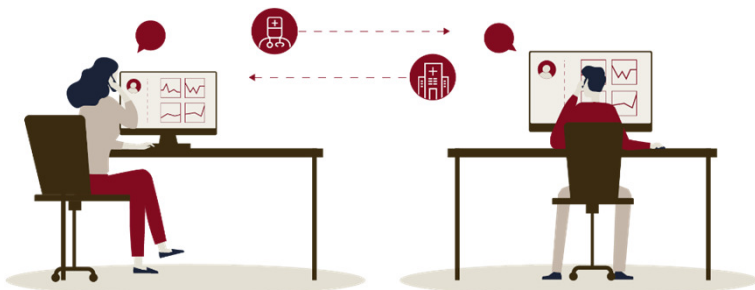
Ledelse på tværs: Under udvikling

Incitamenters på tværs: INCIDIA

Investering i innovative care modeller: Social effektinvestering

Leijten et al. (2018). The SELFIE framework for integrated care for multi-morbidity. Health policy, 122(1), 12–22.

Tværasektoriel datadeling: SAMBLIK-diabetes

Giver behandlere i alle sektorer det samme overblik over personer, som lever med diabetes.

Pilotevalueringen på tværs af sektorer viser, at :

- Virker tidsbesparende
- Bedre beslutningsgrundlag
- Bedre overgange og sparring på tværs af sektorer

Samarbejde med bl.a. Region Midtjylland IT og Sundhedsdatastyrelsen med støtte fra Sundheds- og Ældreministeriet.

Tværasektorielle videokonferencer: STAR

Specialistkonferencer om type 2-diabetes med almen praksis

Baggrund:

- OK18/22: "for at understøtte den praktiserende læge i at kunne tage behandlingsansvaret for sin kronikerpopulation skal **almen praksis have øget adgang til specialistrådgivning**".

Intervention:

- **4 virtuelle diabeteskonferencer** mellem almen praksis og endokrinolog over 12 mdr.
- Kort **oplæg** efterfulgt af **dialog** om egne patientcase. I alt ca. 45 min.

Formål og design:

- Evaluere **effekten af virtuelle tværasektorielle diabeteskonferencer** mellem praktiserende læge og endokrinolog, som drøfter borgere med type 2 diabetes, der følges i almen praksis
- **RCT** blandt 25 almen praksis i Aarhus kommune.
- Patienter: opnå en mere hensigtsmæssig **diabetesbehandling**
- Almen praksis: øge **diabeteskompetencer**.

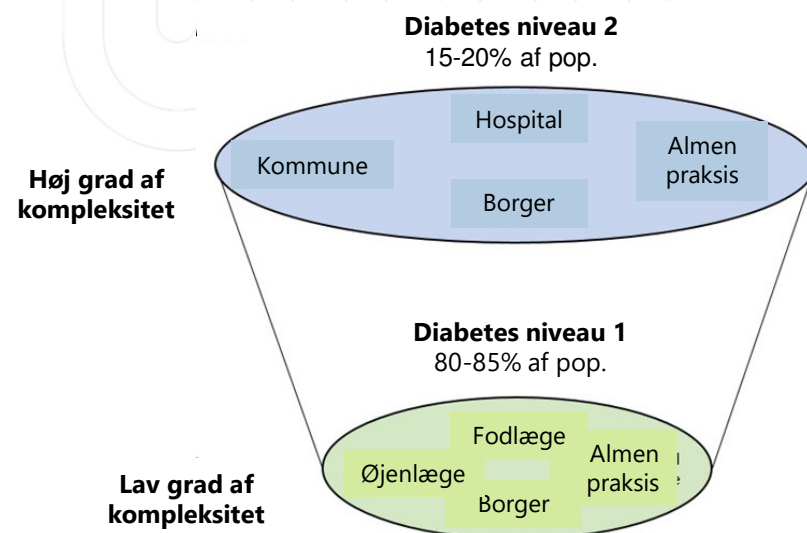
Projektperiode: 2022-24. Projektparter: KEU-RM, PLO-Aarhus og SDCA.

Tværasektorielle økonomiske incitament: INCIDIA

Incitamenter og sammenhængende type 2 diabetesforløb

- Samskabelse og afprøvning af en nye incitamentsmodeller
- Type 2 diabetes som arbejdseksempel, men brugbar på andre kroniske sygdomme.
- P.t. i gang med at involvere interessenter
- Projektperiode: 2023-2026. Kvalitativ og kvantitativ forskning.
- Samarbejdspartner: DaCHE v. SDU.
- Støttet af Novo Nordisk Fonden: NNF22OC0077474.

Tværasektoriel ledelse: under udvikling

Ledelseslitteratur identificerer seks ledelsesaspekter:

- Etablere en **fælles kultur** uden at gå på kompromis med den enkeltes
- Skabe en **fælles vision/strategi** for systemets resultater
- Behov for **åben kommunikation**
- Behov for **tillid** blandt alle parter for at fastholde alles engagement
- **fleksibilitet** i og et **iværksættersyn** på processer og ofte slutresultater
- Tro på, at **alliancer/netværk bygger** alliancer/netværk.

Integrated care litteratur fremhæver syv ledelsesmekanismer:

- Skabe forudsætninger for samarbejde
- Inspirere til samarbejde
- Balancere flere perspektiver
- Arbejde på magtrelationer
- Have et bredere blik
- Villighed til læring og udvikling
- Klarlægge kompleksitet

Sundhedsklynger oplagt en mulighed

Refleksion og konklusion

Samarbejde på tværs af organisationer

- En vedblivende udfordring siden 1985 – men mulig at løse
- Det fælles samlende mål kan være svært at blive klog på og enig om
- Udgangspunkt i oplevet behov og det som giver mening på tværs
- Kræver koordination og Kooperation – hhv. samstemt handlinger og motivationer
- Samarbejde via design – fx datadeling, virtuelle konferencer, incitamenter
- Voksende viden om hvad der virker: SAMBLIK-diabetes, STAR og INCIDIA
- Sundhedsklynger som motor og afprøvningssted...?

Thim Prætorius

thipra@rm.dk

Om mit program: [Tværsektoriel
Organisering og Ledelse](#)

Om min forskning: [LinkedIn](#) | [Researchgate](#) | [Google Scholar](#)

Prætorius et al. (2022). *The effect of virtual specialist conferences between endocrinologists and general practitioners about type 2 diabetes: study protocol*. *Trials*. 23, 1059.

Yordanov et al. (2022). *Which financial incentives can be used to promote integrated care for patients with chronic disease: Protocol*. https://osf.io/ec87d?view_only=4227f7fa300f42eabc206289ff67fb19

Edwards, Prætorius & Nielsen (2020). *A Model of Cascading Change: Orchestrating Planned and Emergent Change to Ensure Employee Participation*. *Journal of Change Management*, 20(4), 342-368.

Prætorius & Hasle (2019). *Frontline meetings as support for cross-boundary coordination in hospitals*. *J of Health Organization and Management*, 33(7/8), 884-901.

Prætorius, Hasle & Nielsen (2018). *No one can whistle a symphony: How hospitals design for daily cross-boundary collaboration*. *Journal of Health Organization and Management*, 32(4), 618-634.

Hasle, Prætorius & Nielsen (2017). *Samarbejde skal designes: local udvikling af det samarbejdende hospital*. *Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen*, 93(5), 34-42.

Prætorius (2016). *Improving care coordination using organisational routines*. *J of Health Organization and Management*, 30(1): 85 – 108.

Prætorius & Becker (2015). *How to achieve care coordination inside health care organizations*, *Int. J of Care Coordination*, 8(4) 85-92